

Tiltakspakke for Viken-samfunnet, Viken-pakke II

Lagt frem 2. juni 2021

Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Miljøpartiet de Grønne, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Kristelig Folkeparti, Folkeaksjonen mot bompenger og Pensjonistpartiet er enige om følgende tiltakspakke for ytterligere å hjelpe arbeids- og samfunnsliv i Viken. Etter over ett år med koronapandemi og nedstengingstiltak, står deler av vårt arbeids- og samfunnsliv i en alvorlig situasjon. Partiene er enige om at det trengs ekstra hjelp til arbeids- og næringsliv, for aktivitet og til hjelp for barn og unge i perioden ut av pandemien.

I tillegg forventer partiene at storting og regjering gjør Viken fylkeskommune i stand til å håndtere økte utgifter og reduserte inntekter som følge av koronapandemien og restriksjonene. Viken fylkeskommune må sikres ressurser slik at det fylkeskommunale tjenestetilbudet, herunder kollektivtilbudet, ikke varig svekkes.

Det er viktig med et godt samarbeid mellom offentlige nivåer under gjenåpningen av Viken. Stat, fylke og kommuner må sammen bidra for å sette i gang samfunnet igjen etter pandemien

Innholdet i den nye Vikenpakka:

Økt aktivitet for Vikens næringsliv:

1. Styrking av støtteordninger til næringslivet i Viken:

Næringslivet i Viken står fortsatt i en krevende periode. Arbeidsledigheten er høy, og mange står utenfor arbeidslivet.

Det foreslås derfor å styrke støtteordninger for næringslivet i Viken på følgende måte:

a. Tilskuddsordninger på næringsområdet styrkes med totalt 15 mill. kr. gjennom prioritering av følgende tematikk/prosjekter i eksisterende støtteordninger:

- Prosjekter som bidrar til innovasjoner, utvikling og samarbeid som styrker næringslivets satsinger innenfor sirkulærøkonomi, bedre jordhelse og karbonlagring, og digitalisering og bruk av data i næringsutvikling.
- Prosjekter som støtter opp om lokal mat og reiseliv.

b. Styrke veiledningstjenestene i fylket – 2 mill. kr

Veiledningstjenestene hjelper kriserammede bedrifter og oppstartsselskaper til å komme raskere i gang igjen. Dette er aktører som kjenner næringslivet godt, slik som næringshager, innovasjonsselskaper og etablerertjenesten.

c. Styrk Bedriftsinternopplæring – 2 mill. kr (i tillegg til eksisterende midler på ordningen)

Med statlige og egne bevilgninger vil det i utgangspunktet bli brukt totalt i overkant av 80 millioner på ordningen i 2021. For andre halvår blir det lyst ut ca. 62 millioner kroner. I tillegg vil noe av midlene under punkt a. ovenfor kunne bli brukt til å styrke ordningen innenfor den aktuelle tematikken dersom det skulle bli behov for det

2. Styrket vedlikehold og ENØK-tiltak i fylkeskommunens bygg – 20 mill.kr.

Økt støtte til vedlikehold og ENØK-tiltak i fylkeskommunens egne bygg, f.eks. i de videregående skolene, vil være et positivt bidrag for aktivitet i det lokale arbeidsmarkedet, samtidig som det reduserer fylkeskommunens vedlikeholdsetterslep i egne bygg. Økt vedlikehold er også positivt i et miljø- og bærekraftperspektiv.

Tiltak for økt vedlikehold og energibesparing i fylkeskommunens egne bygg styrkes derfor med 20 millioner kroner i 2021. Av disse benyttes 7 mill. kr til kulturbygg for istandsetting av Gamle Hvam Museum (4 mill. kr) og ved St. Olavs Vold i Sarpsborg (3 mill. kr – eies av Østfoldmuseene).

3. Flere driftstiltak på fylkesveiene – 8 mill. kr.

Driftstiltak på fylkesveiene i Viken styrkes med 8 millioner i 2021. Eksempler på tiltak: Vedlikehold og rensk av grøfter hvor biologisk mangfold hensyntas, vedlikehold av kollektivholdeplasser, vedlikehold og reparasjon av støyskjermer og rekkverk, utskifting av veilys, skiltutskifting og forarbeider for dekklegging. Tiltakene gir økt aktivitet i næringslivet og bedre og mer trafikksikre veier for Vikens innbyggere.

4. Klima og energi – Tilskuddsordning ladeinfrastruktur i Viken – 5 mill. kr.

Det er et stort behov for utbygging av ladeinfrastruktur i Viken for å legge til rette for fossilfri transport, både for personbiltransport og næringstransport. Behovet for offentlig støtte til utbygging er størst i de delene av Viken med lavest andel elbiler av den totale bilparken, fordi markedsgrunnlaget her er lavest. Det etableres en tilskuddsordning for støtte til utbygging for ladeinfrastruktur på 5 mill. kr.

Barn og unge ut av koronaen:

5. Hjelpepakke til barn og unge, som trenger det - Totalt: 19 mill. kr

a. Styrket tiltak for psykisk helse hos barn og unge i Program for folkehelse – 4 mill. kr:

Midlene benyttes til å gjøre en ekstraordinær innsats for å styrke lavterskel tilbud for barn og unge som følge av korona. Tilbudene skal være en del av program for folkehelse. Tiltaket bidrar til å styrke arbeidet for barn og unge gjennom samarbeid mellom kommuner og frivillighet.

b. Ekstra innsats for å få flere lærlinger og elever til å gjennomføre videregående opplæring i pandemitid – 9 millioner.

Koronapandemien har gjort det mer krevende for ungdom og voksne å fullføre videregående opplæring. Opplæringssituasjonen har blitt mer uforutsigbar og det har vært mer krevende å opprettholde kontinuitet i opplæringen i en tid med skiftende smittevernregler og tiltaksnivåer.

Fylkeskommunen forsterker derfor sin innsats ved å utvide og videreutvikle eksisterende tiltak mot frafall. Fylkeskommunen iverksetter også nye og målrettede tiltak for enkeltgrupper av ungdom og voksne som står i fare for å ikke fullføre opplæringsløpet som følge av pandemien. Tiltakene kan deles inn i fire hovedkategorier:

1. Tiltak rettet mot elever som har strøket eller ikke fått vurdering i fag. Tilbud om sommerskole, høstskole og intensivopplæring inn mot ny utsatt eksamen eller privatisteksamen er eksempler på tiltak.
2. Forebyggende tiltak for elever som står i fare for å stryke eller som har svake faglige forutsetninger for å gjennomføre opplæringen. Forsterket opplæring i enkeltfag, forsterket opplæringstilbud ved oppstart av nytt skoleår og ekstra oppfølging og veiledning er eksempler på tiltak.
3. Tiltak for sårbare elever og voksne. Økt voksentetthet, bruk av alternative opplæringsarenaer og tilrettelagte opplæringsløp er eksempler på tiltak. Elever med spesialundervisning vil bli særskilt fulgt opp med tiltak for at de skal nå sine opplæringsmål.
4. Tiltak rettet mot elever som søker læreplass. Forsterket veiledning og oppfølging av elever på veien mot læreplass og mulighet til å ta opp hengefag for å kvalifisere til læreplass er eksempler på tiltak.

c. Støtte til Mental Helse for utvidelse av lavterskeltilbud for barn og unge – 2 mill. kr.

Støtte til Mental Helse Norge for å utvide tilbudet om Ung Arena Viken og lavterskeltilbud i regi av Mental Helse Norge. Ung Arena Viken er et lavterskeltilbud for unge mellom 12-25 år som skal være tilgjengelig for ungdommene når de trenger det. Dette tiltaket kan bidra til at barn og unge som faller utenfor ordninger innenfor organisert fritidsaktivitet kan oppleve livsmestring og inkludering. Dette er

et ekstraordinært tiltak gjennom økt satsing høsten 2021.

d. Midler til ekstrahjelp/sommerjobb for «unge som «museumsverter» - 1 mill. kr:

Museene har tatt opp at risikoen for manglende inntjening gjør det vanskelig å ta inn ekstrahjelp også i 2021-sesongen. Stimuleringsmidler kan gi viktige sommerarbeidsplasser bl.a. for unge.

e. Økt støtte til digitalt innhold i årets Sommerleskampanje – 200 000 kr

Som følge av pandemien har utlån av e-bøker og e-lydbøker til barn og unge hatt en betydelig økning. I perioden fra februar til april er utlånet til denne målgruppa tredoblet. Ved å øke støtten til kjøp av digitalt innhold vil det bety at vi kan dekke om lag 6000 ekstra lån til barn og unge gjennom sommerferien. Denne støtten er en engangsøkning. Gjennom Bookbites får barna tilgang til litteratur uavhengig av avstanden til biblioteket.

f. Støtte til prosjekt for å få idretten og frivilligheten tilbake – 1,5 mill. kr -

Idretten og frivilligheten i Viken har opplevd et skremmende frafall under koronatiden og det er stort behov for å motivere barn og ungdom tilbake til aktivitetene igjen. Dette gjelder særlig lavinntektsfamilier som allerede var en utsatt gruppe før pandemien.

Viken fylkeskommune vil støtte et ekstra krafttak for å løfte aktiviteten etter korona gjennom blant annet prosjektet «Bring back better».

Det er nå et stort behov for en ekstra innsats for å styrke frivillighetens rekruttering i et mangfolds-, integrerings- og inkluderingsperspektiv. Det er et mål at støtten også skal ivareta barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Om frafallet vedvarer vil det kunne ha store folkehelsemessige konsekvenser. Her vil frivilligheten i Viken og fylkeskommunen sammen kunne vise veg mot bedre tider.

g. Prosjekt for inkludering i arbeid og utdanning – 1,3 mill. kr.

Det tas initiativ sammen med LO, NHO og arbeids- og inkluderingsbedrifter til et prosjekt for å flere unge som har blitt arbeidsledige og falt ut av yrkeslivet, inn igjen.

Økt aktivitet for Vikens kultur, frivillighet og samfunnsliv

6. Støtte til kulturliv og talenter: 5 mill. kr:

Mange kulturaktører har hatt et vanskelig år. Støtteordninger for kulturlivet og ordninger som legger til rette for unge kulturtalenter på vei ut i yrkeslivet økes derfor med 5 mill.kr. i 2021. Formålet med ekstrabevilgningen er å bidra til aktivitetsvekst blant unge utøvere innen kunst og kulturfeltet i Viken:

- Styrke mentorordninger i talentsatsingene alle kunstarter (f.eks. Nagelhus Schia Production, Tanken, Katapult, Nesoddparken, Mediefabrikken)

- Stimuleringsmidler til de profesjonelle kunstinstitusjonene i Viken om hospiteringsordninger for unge kulturtalenter på vei ut i yrkeslivet.
- Engangsstøtte til kulturproduksjoner for 2. halvår 2021. Dette generer arbeid og inntekt til både de foran og bak scenen, hvor de fleste aktørene som leies inn er enkeltmannsforetak.

7. Pakke for renere vann- og vassdrag – 2 mill. kr.

En pakke for renere vann og vassdrag kan gi bedre vannmiljø både i kystvann og i vassdrag, og kan bidra til aktivitet i bl.a. frivillig sektor. Midlene anbefales brukt til to tilskuddsordninger:

- Forsterket tilskuddsordning for våtmarks- og naturrestaurering
- Tilskuddsordning for å fjerne stillehavsøster og rydde plast i vann og vassdrag

Totalt beløp i den nye Vikenpakka: 78 millioner kroner.

Forventinger om kompensasjon og støtte fra storting og regjering:

8. Full kompensasjon og sikkerhet for tapte i billettinntekter, for å sikre videre drift av kollektivtransporten. Dette gjelder også i en overgangsperiode etter koronarestriksjonene.

Det er særlig viktig å holde et kollektivtilbud, hvor smittevernhensyn også kan ivaretas. Fylkestinget forventer at kompensasjonen for bortfall av billettinntekter til kollektivtrafikken, fortsetter så lenge smitteverntiltakene gjelder.

I tillegg forventer fylkestinget at det i en mellomperiode, fra smitteverntiltakene opphører og til vi har en bedre oversikt over reisemønstre etter koronaen, vil finnes en form for kompensasjon. Hvis ikke kan vi risikere å tape mange års innsats med å øke kollektivandelen og bedre miljøet i og rundt byene våre.

Viken har mange innbyggere og reisende, og er opptatt av å utvikle et godt kollektivtilbud, også i perioden folk vender tilbake til jobb. Skal vi lykkes med det, må vi få hjelp til å kunne bruke noe tid på å tilpasse kollektivtilbudet på en fornuftig måte etter pandemien, dersom reisemønstre endrer seg varig.

9. Midler for utvikling av fylkeskommunens tjenestetilbud til de som trenger det i etterkant av korona

Det er fylkene og kommunene som i stor grad må håndtere økt behov for tjenester som følge av samfunnsmessige langtidseffekter av korona. Det er nødvendig å styrke fylkeskommunene med midler til utvikling utover de direkte kostnaden som er påløpt på grunn av epidemien.

Det vil være en rekke langtidseffekter som er vanskelig og kostnadsberegne, men som vil påvirke de fylkeskommunale tjenestene i mange år fremover. Eksempler kan være endringer i befolkningens mobilitet, behov for omskolering, arbeidsledighet, folkehelsearbeid rettet mot barn og unge. Fylkene må leve med konsekvensene av epidemien og må styrkes for å møte økt behov og for å utvikle gode tjenester.

10. Full kompensasjon av inntektsbortfall og alle ekstrakostnader knyttet til smitteverntiltak gjennom koronasituasjonen

Kompensasjonen må omfatte både tannhelse, videregående skoler og kollektivtilbudet, men også andre merkostnader som er påløpt i perioden med koronarestriksjoner